13/08/2020

Η Εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας στην Ιερά Μονή Πέτρας

/ Ορθόδοξες Προβολές

Βορειοδυτικά της κοινότητας Καταφυγίου, σε απόσταση τεσσάρων χιλιομέτρων από το δρόμο που οδηγεί από το Καταφύγιο προς τη λίμνη Πλαστήρα, ο επισκέπτης συναντά την ιστορική Μονή Παναγίας Πέτρας, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου.

Κτισμένη στις παρυφές των Αγράφων, έλαβε την επωνυμία της από το βράχο στο επίπεδο του οποίου βρίσκεται. Βορειοανατολικά του βράχου υπάρχει μία μεγάλη φυσική σπηλιά, στην είσοδο μόνο της οποίας διακρίνονται ίχνη λάξευσης. Εκεί κατά την παράδοση βοσκοί της περιοχής (της θέσης Σωτήρα) αντίκρυσαν την περίπυστη θαυματουργό εικόνα της Παναγίας Οδηγητρίας, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση, έργο του Ευαγγελιστού Λουκά.

Όπως προκύπτει από σχετικό αποτύπωμα σφραγίδος της Μονής Πέτρας στον υπ ἀριθμὸ 133 χειρόγραφο κώδικα της Μονής Αγίου Στεφάνου Μετεώρων, που αναφέρει «ΡΑΝΑΓΙΑ ΚΙCΙΟC ΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΡΕΤΡΑC ΕΤΟΣ ζρβ’ (7102= 1593/4), κτίσθηκε πριν από την αποτυπούμενη χρονολογία. Σύμφωνα με το πόρισμα ερευνών του καθηγητού του Πολυτεχνείου κ. Παύλου Μυλωνά, ως πιθανή χρονολογία

κτίσεώς της θεωρείται το έτος 1550.

Επιμέλεια: Νάνσυ Νάσκου
Μοντάζ: Κώστας Κουράκος

Η Μονή είχε περίβολο μήκους 50 μ. και πλάτους 53 μ., πύργο με καταχύστρες και τοξωτό πυλώνα στην ανατολική πλευρά. Διέθετε 80 διόροφα κελλιά και πολλά υπόγεια που χρησιμοποιούνταν ως εργαστήρια. Δυστυχώς όμως καταστράφηκαν ολοσχερώς το 1968.

Το Καθολικό είναι περικαλλής Ναός αφιερωμένος στην Κοίμηση της Θεοτόκου και ανήκει στον τετρακίονο τύπο, με πλευρικούς χορούς και Νάρθηκα στη δυτική πλευρά. Ο δεύτερος όροφος επάνω από το Νάρθηκα διαιρείται σε δύο μέρη. Το ένα μέρος κατά παράδοση λειτουργούσε ως «κρυφό σχολείο», ενώ το άλλο μέρος είναι διαμορφωμένο σε παρεκκλήσιο. Κατά σχετική επιγραφή που υπάρχει στο υπέρθυρο της εισόδου, από την εσωτερική δυτική επιφάνεια, η τοιχογράφηση του Ναού έγινε το έτος ΖΡΛΓ’ (1625) από το δωρητή της Μονής Παναγιώτη Κουκουλά η Μολέση. Ανάμεσα στις τοιχογραφίες μπορεί να θαυμάσει κανείς την προσωπογραφία του δωρητού που προσφέρει ομοίωμα της Μονής στην Παναγία.

Το έτος 1672/1673 ο Αποστόλης Χασάπης από το Πετρίλο γίνεται κτίτορας του Σταυροπηγιακού παρεκκλησίου της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στα νότια του Νάρθηκα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η Αγία Τράπεζα (ρυθμού υστεροορρωμαϊκών χρόνων). Από σχετικές επιγραφές προκύπτει ότι το παρεκκλήσιο αγιογραφήθηκε από τον Ιωάννη «τον Ευτελή» το 1672, ενώ ο Νάρθηκας από κάποιον Κωνσταντίνο το 1789.

Κατά την Τουρκοκρατία η Μονή είχε σημαντική εθνική συμβολή. Στο χώρο της λειτουργούσε βιβλιοθήκη και κρυφό σχολείο και φιλοξενήθηκαν μεγάλοι αγωνιστές της Επαναστάσεως του 1821. Επίσης, τη Μονή Πέτρας επισκέφθηκε και θαύμασε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, στα μέσα της δεύτερης περιοδείας του.

Στις αρχές του 20ου αιώνος, η Μονή ερημώθηκε και επαναλειτούργησε στη δεκαετία 1920-1930, με πρωτοβουλία του Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος Ιεζεκιήλ. Το 1967 χαρακτηρίσθηκε «Ιστορικό διατηρητέο μνημείο». Δυστυχώς όμως σημειώθηκαν πολλές κλοπές ιερών κειμηλίων και όσα διασώθηκαν φυλάσσονται σήμερα στο Εκκλησιαστικό Μουσείο της Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος, στη Μονή Κορώνης και στο Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών.

Η Μονή πανηγυρίζει στις 15 Αυγούστου.

Εκεί σήμερα εγκαταβιώνει ευάριθμη ανδρώα αδελφότητα που έχει αναλάβει την

ανακαίνισή της.